

Verkennend ecologisch onderzoek

Molenaarsgraaf, gemeente Graafstroom

Watersnip-rapport 10A051

Colofon

Titel	Verkennend ecologisch onderzoek
Subtitel	Molenaarsgraaf, gemeente Graafstroom
Status rapport	Eindrapport
Projectnummer	10A051
Datum uitgave	November 2010
Samenstellers	Marianne Heijkoop, adviseur Watersnip Advies John van Gemeren, senior adviseur Watersnip Advies Sanne Hof, veldmedewerker
Foto's	Watersnip Advies
Naam en adres opdrachtgever	Werkorganisatie De Waard Postbus 5 2970 AA Bleskensgraaf
Contactpersoon opdrachtgever	Dhr. D. Burggraaf

Alle auteursrechten ten aanzien van dit rapport worden uitdrukkelijk voorbehouden. Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van Watersnip Advies, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	7
2	TOETSINGSKADER	9
2.1	LANDELIJK NATUURBELEID EN -WETGEVING	9
2.1.1	<i>Flora- en Faunawet</i>	9
2.1.2	<i>Natuurbeschermingswet 1998</i>	10
2.1.3	<i>Nota Ruimte (2006)</i>	10
2.2	PROVINCIAAL BELEID	11
2.2.1	<i>Provinciale Structuurvisie Zuid-Holland (2010) en Compensatiebeginsel Natuur en Landschap Zuid-Holland (1997)</i>	11
3	LOCATIEBESCHRIJVING	13
3.1	HUIDIGE SITUATIE	13
3.2	BOUWPLANNEN	13
4	ECOLOGISCH ONDERZOEK	15
4.1	METHODE	15
4.2	FLORA	15
4.3	FAUNA	16
4.3.1	<i>Vogels</i>	16
4.3.2	<i>Vissen</i>	16
4.3.3	<i>Amfibieën</i>	16
4.3.4	<i>Zoogdieren</i>	17
4.3.5	<i>Reptielen</i>	17
4.3.6	<i>Overige soorten</i>	17
5	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	19
5.1	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	19
5.2	ALGEMENE ZORGPLICHT	20
6	BRONNEN	21

1 Inleiding

De gemeente Graafstroom is voornemens nieuwbouw te realiseren op een tweetal weilanden in Molenaarsgraaf. Ter voorbereiding hierop is een verkennend ecologisch onderzoek uitgevoerd.

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet (FF-wet) in werking getreden. De FF-wet regelt de bescherming van planten en dieren in Nederland. Beschermden plantensoorten mogen niet vernietigd of beschadigd worden. Beschermden diersoorten mogen niet gedood, verwond of opzettelijk verontrust worden. Daarnaast mogen hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen niet beschadigd, vernield, uitgehaald, weggenomen of verstoord worden en mogen hun eieren niet vernietigd of vernield worden. Als dit wel dreigt te gebeuren tijdens het uitvoeren van bouwwerkzaamheden en dit door aanpassing van de plannen niet te voorkomen is, moet een ontheffingsaanvraag ingediend worden. Een onderzoek naar de aanwezige flora en fauna is daarom altijd noodzakelijk voor het uitvoeren van ruimtelijke inrichtings- of ontwikkelingsmaatregelen.

In oktober 2010 hebben gekwalificeerde medewerkers van Watersnip Advies een verkennende Flora- en fauna-inventarisatie verricht in het plangebied. Hierbij werd gelet op het voorkomen van beschermde planten- en diersoorten en zijn de verschillende biotopen binnen het plangebied beoordeeld met betrekking tot potentieel voorkomende beschermde soorten.

Tijdens een eerdere natuurtoets door Landschapsbeheer Zuid-Holland (2005) is de beschermde vissoort Kleine modderkruiper aangetroffen binnen het plangebied. Het voorkomen van de (streng) beschermde soorten Bittervoorn, Heikikker en Rugstreeppad werd vermoed. Tijdens de huidige veldinventarisatie is in het bijzonder gelet op het voorkomen van deze soorten.

Dit rapport geeft een overzicht van de aanwezige flora en fauna in het plangebied. Voorts wordt aangegeven of er bij het realiseren van de nieuwbouwplannen schade verwacht wordt aan beschermde soorten. Met het oog op de algemene zorgplicht worden waar mogelijk maatregelen beschreven gericht op het voorkomen van schade.

2 Toetsingskader

Als initiatiefnemer van de voorgenomen bouwplannen dient de gemeente Graafstroom te verkennen of er mogelijk schadelijke gevolgen zijn voor beschermde natuurwaarden in het plangebied. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen beschermde dier- en plantensoorten en beschermde gebieden.

Concreet betekent het dat nagegaan moet worden of:

- Er overtreding van de verbodsbepalingen voor beschermde soorten plaatsvindt (toetsing Flora- en Faunawet en provinciaal compensatiebeleid);
- Er mogelijke significante gevolgen zijn voor beschermde gebieden (toetsing Natuurbeschermingswet 1998);
- Er wezenlijke waarden en kenmerken voor Ecologische Hoofdstructuurgebieden aangetast worden (toepassen afwegingskader Structuurschema Groene Ruimte).

2.1 Landelijk natuurbeleid en -wetgeving

2.1.1 Flora- en Faunawet

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet (FF-wet) van kracht geworden. De FF-wet regelt de bescherming van planten en dieren in Nederland. Het uitgangspunt van de wet is dat beschermde planten- en diersoorten geen schade mogen ondervinden. Voor werkzaamheden die geen schade veroorzaken aan beschermde soorten, hoeft vooraf niets geregeld te worden. Als het echter onmogelijk is om schade aan beschermde soorten te voorkomen, dan moet vooraf bepaald worden of er een vrijstelling geldt of dat er een ontheffing moet worden aangevraagd. De voorwaarden verbonden aan een vrijstelling of ontheffing zijn afhankelijk van de mate van bescherming van de planten- en diersoorten die binnen het plangebied voorkomen. De soorten zijn onderverdeeld in drie categorieën: algemeen beschermde soorten (tabel 1 FF-wet), streng beschermde soorten (tabel 3 FF-wet) en overige soorten (tabel 2 FF-wet).

Wanneer in geval van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting schade ontstaat aan beschermde planten en dieren, geldt voor de algemeen beschermde soorten uit tabel 1 een vrijstelling. Ook voor de soorten uit tabel 2 kan een vrijstelling gelden, onder voorwaarde dat er gehandeld wordt volgens een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode. Wanneer het opstellen van een gedragscode niet mogelijk is of niet voldoende blijkt te zijn, moet voor de beschermde soorten uit tabel 2 een ontheffing worden aangevraagd bij het ministerie van LNV. Wanneer schade ontstaat aan de streng beschermde soorten uit tabel 3 moet altijd een ontheffing worden aangevraagd.

Een ontheffing wordt alleen toegekend als de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar brengen. Daarnaast geldt ten aanzien van soorten uit tabel 3 die eveneens opgenomen zijn in bijlage IV van de Habitatrictlijn, dat een ontheffing alleen verleend wordt wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat en er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Het is ook mogelijk om in het planconcept ecologische maatregelen te integreren die de duurzame staat van instandhouding van de (streng) beschermde soorten waarborgen. Het

gaat daarbij dus om het voorkómen van schade. In dat geval is een ontheffingsaanvraag niet nodig. Het is dan wel noodzakelijk dat het nieuwe leefgebied functioneel is vóórdat het bestaande biotoop schade ondervindt. Het is mogelijk om de visie van DLG op de ecologische balans in het plan te toetsen door een formele ontheffingsaanvraag. Deze kan leiden tot een zgn. 'positieve afwijzing'. Dat wil zeggen: Er is geen schade (meer) door het totaalplan en een ontheffing is dus niet nodig. Deze extra toetsing aan de natuurwetgeving leidt tot juridische zekerheid en geeft adequaat antwoord aan eventuele indieners van zienswijzen.

Overigens geldt voor alle planten- en diersoorten de algemene zorgplicht uit artikel 2 van de FF-wet. Deze bepaalt dat een ieder die weet dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen kan hebben voor flora en/of fauna, verplicht is om maatregelen te nemen (voor zover redelijkerwijs kan worden gevraagd) die deze negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken. De zorgplicht kan gezien worden als algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt.

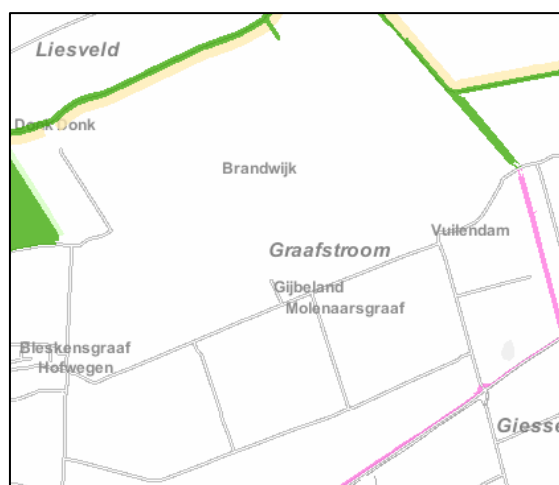
2.1.2 Natuurbeschermingswet 1998

De bescherming van Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden is geregeld in de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet). Tevens regelt de NB-wet de bescherming van beschermde Natuurmonumenten. Het Natura2000-gebied 'Donkse Laagten' ligt op ongeveer 2,8 km ten noordwesten van het plangebied. De geplande werkzaamheden zullen geen invloed hebben op dit Natura2000-gebied.

2.1.3 Nota Ruimte (2006)

Het beleid met betrekking tot de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan van 1990, is voortgezet in de planologische kernbeslissing Nota Ruimte van de Ministeries van VROM, LNV, VenW en EZ (2006). Voor EHS-gebieden geldt de verplichting tot instandhouding van de wezenlijke kenmerken en waarden. Binnen deze gebieden zijn nieuwe plannen die de wezenlijke kenmerken van het gebied significant aantasten niet toegestaan, tenzij er geen reële alternatieven zijn én er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Eventuele schade moet zoveel mogelijk worden gemitigeerd en/of gecompenseerd. Dit compensatiebeginsel is geïntroduceerd in het Structuurschema Groene Ruimte (SGR). Provincies werken dit compensatiebeginsel uit in hun structuurvisie. Provinciale ecologische verbindingzones zijn beschreven in het rapport 'Ecologische verbindingzones in Zuid-Holland (1998)'.

Rond Molenaarsgraaf liggen verschillende ecologische verbindingzones. Ten noordoosten van het plangebied ligt de ecologische verbindingzone Ammersche Boezem – Ottolandsche Vliet. Belangrijke soorten voor deze verbindingzone zijn Aardmuis, Dwergmuis, Hermelijn, Bunzing, Matkop, Heikikker, Houtpantserjuffer, Moerassprinkhaan en Zeggedoorntje. In het zuidoosten loopt de ecologische verbindingzone N214 en Brede Achterdijkse Kade. Belangrijke soorten voor deze verbinding zijn Aardmuis, Konijn, Rosse woelmuis, Matkop, Landkaartje en Gehakelde aurelia. In het noordwesten ligt de ecologische verbindingzone Achterwaterschap Oost.

Figuur 1. EHS rond Molenaarsgraaf

Belangrijke soorten voor deze verbindingzone zijn Hermelijn, Heikikker, Rugstreeppad, Zeggedoorntje en Wekkertje.

De genoemde ecologische verbindingzones liggen op enige afstand van het plangebied en zullen daarom geen schade ondervinden van de geplande werkzaamheden.

2.2 Provinciaal beleid

2.2.1 Provinciale Structuurvisie Zuid-Holland (2010) en Compensatiebeginsel Natuur en Landschap Zuid-Holland (1997)

Op 2 juli 2010 zijn de Provinciale Structuurvisie, de Verordening Ruimte en de Uitvoeringsagenda vastgesteld door de Provinciale Staten van Zuid-Holland. In de 'Visie op Zuid-Holland' beschrijft de provincie haar doelstellingen en provinciale belangen. De nieuwe integrale Structuurvisie voor de ruimtelijke ordening vervangt de vier streekplannen en de Nota Regels voor Ruimte (2005). De Structuurvisie vormt het beoordelingskader van Gedeputeerde Staten voor gemeentelijke ruimtelijke plannen.

In het 'Compensatiebeginsel Natuur en Landschap Zuid-Holland' ligt het Provinciale Compensatiebeginsel verankerd. Het Provinciale Compensatiebeginsel vindt zijn oorsprong in het structuurschema Groene Ruimte. In het Compensatiebeginsel wordt gesteld dat: "Onomkeerbare en/of ongewenste ontwikkelingen moeten worden tegengegaan. Indien om zwaarwegende redenen aantasting van natuur- en landschapswaarden onontkoombaar is en alternatieve oplossingen ter plaatse niet voorhanden zijn, dient compensatie plaats te vinden". Het Compensatiebeginsel is van toepassing op alle gebieden die onderdeel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Daarnaast geldt de compensatieverplichting voor biotopen (leefgebieden en groeiplaatsen) van soorten die voorkomen op de Rode Lijsten opgesteld door het Ministerie van LNV. De compensatieverplichting ligt bij de initiatiefnemer van de activiteiten.

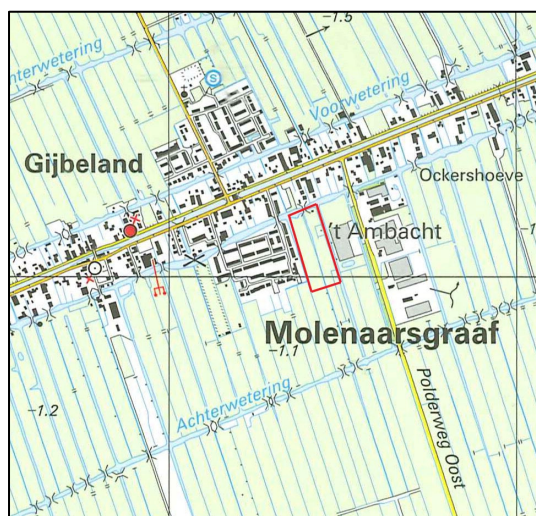
Het plangebied wordt in de Provinciale Structuurvisie Zuid-Holland deels aangeduid als 'Stads- en dorpsgebied' en deels als 'Bedrijventerrein'.

3 Locatiebeschrijving

3.1 Huidige situatie

Het plangebied ligt in de kilometervakken met de Amersfoortse coördinaten: 116-431 en 116-432. Het gebied bevindt zich op de grens van de bebouwde kom van Molenaarsgraaf. In het westen sluit het plangebied aan op een bestaande woonwijk. Ten oosten van het plangebied ligt 't Ambacht.

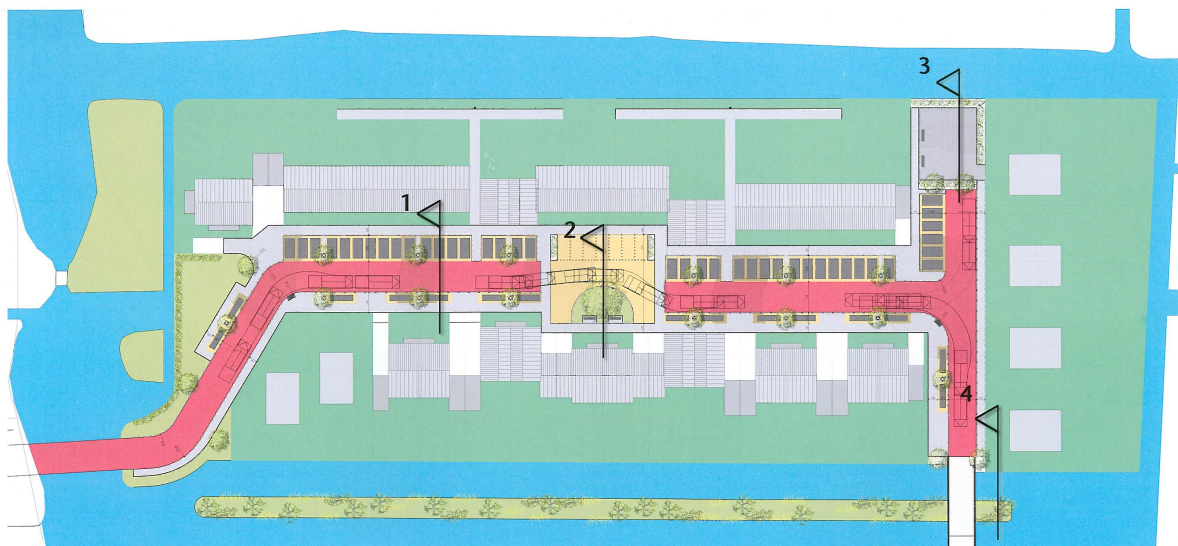
Het plangebied bestaat uit weidepercelen die door een sloot van elkaar gescheiden zijn. Op een van de percelen staat een groep knotwilgen. Op het andere perceel staat een rij knotwilgen langs de middensloot. Aan de noord-, oost- en westzijde wordt het plangebied begrensd door sloten.

Figuur 2: Plangebied

3.2 Bouwplannen

De gemeente Graafstroom is voornemens om binnen het plangebied nieuwbouwwoningen en bijbehorende infrastructuur te realiseren.

Figuur 3: Bouwplannen

4 Ecologisch onderzoek

4.1 Methode

Voordat begonnen is met het verkennend veldonderzoek, is een korte, grondige bureaustudie uitgevoerd, waarbij diverse internetsites, relevante artikelen en verspreidingskaarten (o.a. RAVON) zijn geraadpleegd, om te bepalen welke (streng) beschermde plant- en diersoorten in het plangebied zouden kunnen voorkomen. Daarnaast is gebruik gemaakt van gegevens die door medewerkers van Watersnip Advies zijn verzameld tijdens eerdere inventarisaties in de omgeving van het plangebied. De bureaustudie dient ertoe een meer gerichte, effectieve en efficiënte veldinventarisatie te kunnen uitvoeren.

Op 25 oktober 2010 hebben gekwalificeerde medewerkers van Watersnip Advies een verkennende Flora- en fauna-inventarisatie verricht in het plangebied. Tijdens deze inventarisatie is ook een visinventarisatie uitgevoerd met behulp van een groot schepnet (model Poldervis RAVON).

4.2 Flora

De vegetatie op de weidepercelen bestaat voor het grootste deel uit Engels raaigras. Her en der komen kruidachtige gewassen voor, zoals Boterbloem, Veldzuring en Paardenbloem. Op het oostelijke perceel staat een groep knotwilgen. Op het westelijke perceel staat langs de middensloot een rij knotwilgen. In de sloten in en om het plangebied komt een rijke vegetatie voor, bestaande uit ondermeer Liesgras, Kikkerbeet, Gele plomp, Kroosvaren, Puntkroos, Gele waterkers, Grof hoornblad en Stijve waterranonkel. Op verschillende plaatsen in de middensloot komt Krabbenscheer voor. Krabbenscheer staat op de Nederlandse Rode Lijst van Planten als 'algemeen voorkomend maar sterk afgenomen'. Er zijn binnen het plangebied geen andere beschermde plantensoorten waargenomen of te verwachten.

Figuur 4: Rij knotwilgen langs de middensloot

4.3 Fauna

4.3.1 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn verschillende algemene vogelsoorten waargenomen op en nabij het terrein, zoals Wilde eend, Smient, Waterhoen, Meerkoet, Merel, Kauw, Kraai en Houtduif. Alle vogels zijn beschermd in het kader van de Flora- en faunawet. De nesten van alle vogels zijn tijdens het broedseizoen beschermd en mogen niet verontrust worden.

Nesten van enkele vogelsoorten, zoals Gierzwaluw en bepaalde uilensoorten, waaronder de Steenuil, zijn jaarrond beschermd. De knotwilgen binnen het plangebied bieden geschikte nestgelegenheid voor de Steenuil. Er zijn echter geen nesten of andere sporen van deze soort aangetroffen binnen het plangebied.

4.3.2 Vissen

Tijdens de visinventarisatie zijn de algemene vissoorten Baars, Zeelt, Stekelbaars en Ruisvoorn gevangen. Deze soorten zijn niet beschermd in het kader van de Flora- en faunawet. Ook de (streng) beschermde vissoorten Kleine modderkruiper (tabel 2 FF-wet) en Bittervoorn (tabel 3 FF-wet / Rode Lijst status 'kwetsbaar') zijn tijdens de visinventarisatie aangetroffen binnen het plangebied.

4.3.3 Amfibieën

Tijdens de veldinventarisatie is de algemeen beschermde Kleine watersalamander aangetroffen. Er kan aangenomen worden dat ook de algemeen beschermde Groene kikker, Bruine kikker en Gewone pad (tabel 1 FF-wet) voorkomen binnen het plangebied.

Uit de bureaustudie blijkt dat de streng beschermde Heikikker (tabel 3 FF-wet / Bijlage IV Habitatrichtlijn / Rode Lijst status 'kwetsbaar') voorkomt in de omgeving van het plangebied. De Heikikker is tijdens de veldinventarisatie niet aangetroffen binnen het plangebied.

Vanwege de hoge pH-waarde van het slootwater (pH = 7,5) vormt het plangebied ook geen geschikt biotoop voor deze soort.

Uit de bureaustudie blijkt verder dat de streng beschermde Rugstreepad (tabel 3 FF-wet / Bijlage IV Habitatrichtlijn / Rode Lijst status 'gevoelig') voorkomt in de omgeving van het plangebied. Tijdens de inventarisatie is de Rugstreepad niet aangetroffen binnen het plangebied. Het huidige biotoop is voor deze soort ook niet geschikt. Wanneer er voor de nieuwbouw zand en/of grond gestort wordt dat lang onbewerkt blijft liggen, wordt het gebied mogelijk wel interessant als voortplantings- en/of overwinteringsgebied voor de Rugstreepad en zou deze zich binnen het plangebied kunnen vestigen.

Er zijn binnen het plangebied geen andere (streng) beschermde amfibieën aangetroffen of te verwachten.

Figuur 5: Bittervoorn

Figuur 6: Bruinrode heidelibel

4.3.4 Zoogdieren

Tijdens de veldinventarisatie is de algemeen beschermde zoogdiersoort Haas (tabel 1 FF-wet) aangetroffen. Uit de bureaustudie blijkt verder dat verschillende streng beschermde vleermuissoorten voorkomen in de omgeving van het plangebied, zoals Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger (beiden tabel 3 FF-wet / bijlage IV Habitatrichtlijn). Vanwege het late tijdstip in het seizoen, was het niet mogelijk een vleermuisinventarisatie uit te voeren. Op basis van de terreinkenmerken wordt ingeschat dat het plangebied mogelijk gebruikt wordt als foerageergebied.

Er zijn binnen het plangebied geen andere (streng) beschermde zoogdieren aangetroffen. Deze worden hier ook niet verwacht.

4.3.5 Reptielen

Tijdens de inventarisatie zijn geen beschermde reptielen aangetroffen. Deze worden ook niet verwacht binnen het plangebied.

4.3.6 Overige soorten

Tijdens de veldinventarisatie is een Bruinrode heidelibel waargenomen. Deze soort is niet beschermd in het kader van de Flora- en faunawet. Er zijn tijdens de inventarisatie geen beschermde insecten, vlinders of andere ongewervelden aangetroffen. Er is echter wel geschikt biotoop aangetroffen voor de streng beschermde Groene glazenmaker (tabel 3 FF-wet / Bijlage IV Habitatrichtlijn / Rode Lijst status 'bedreigd'). Op verschillende plaatsen in de middensloot komt Krabbenscheer voor. De Groene glazenmaker is voor de voorplanting gebonden aan Krabbenscheervegetaties.

5 Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk volgt een opsomming van de conclusies en aanbevelingen. Daarnaast wordt er aangegeven of er bij het realiseren van de nieuwbouwplannen schade verwacht wordt aan de (streng) beschermde soorten binnen het plangebied.

5.1 Conclusies en aanbevelingen

- Het plangebied heeft geen directe relatie met beschermde gebieden (Natura2000, beschermde natuurmonumenten, (P)EHS gebieden of ecologische verbindingzones).
- Voor de algemeen beschermde soorten (Groene kikker, Bruine kikker, Gewone pad, Kleine watersalamander en Haas) geldt in geval van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting een vrijstelling van de Flora- en faunawet. Er hoeft voor deze soorten geen ontheffing aangevraagd te worden. Wel dient voor deze soorten de algemene zorgplicht in acht genomen te worden.
- Indien de knotwilgen of andere vegetatie verwijderd worden, dient dit bij voorkeur buiten het broedseizoen van vogels te gebeuren, zodat overtreding van de FF-wet wordt voorkomen. Daarbij is het van belang dat de FF-wet geen standaard periode hanteert voor het broedseizoen; van belang is of een nest bewoond is. Indien een bewoond nest wordt aangetroffen, mogen er geen werkzaamheden uitgevoerd worden die het nest verstoren. Vogelnesten die jaarrond beschermd worden door de FF-wet, zijn niet aangetroffen binnen het plangebied. *Voor aanvang van werkzaamheden tijdens het broedseizoen dient een terzake kundige een inspectie uit te voeren ten aanzien van eventuele broedende vogels, met name in de knotwilgen.*
- Het plangebied zou tijdens de werkzaamheden, als er veel braakliggende, kale grond ligt, geschikt kunnen worden als voortplantings- en/of overwinteringsgebied voor de streng beschermde Rugstreeppad (tabel 3 FF-wet / Bijlage IV Habitatrichtlijn / Rode Lijst status 'Gevoelig'). Gedurende de werkzaamheden moet voorkomen worden dat er tijdens het voortplantingsseizoen ondiepe poelen en plassen ontstaan op het terrein waarin deze paddensoort z'n eieren kan leggen. Daarnaast moet voorkomen worden dat er aan het begin van het overwinteringsseizoen zand en/of grond onbewerkt ligt waar de Rugstreeppad zich ter overwintering kan ingraven. *Geadviseerd wordt om een ecologisch werkprotocol op te stellen, om te voorkomen dat de Rugstreeppad zich tijdens de werkzaamheden binnen het plangebied zal vestigen.*
- Door de voorgenomen bouwplannen zal geen schade ontstaan aan de gunstige staat van instandhouding van de verschillende streng beschermde vleermuissoorten die mogelijk foerageren binnen het plangebied. In de directe omgeving van het plangebied zijn voldoende alternatieve foerageermogelijkheden. Er hoeft voor deze soorten daarom geen ontheffing aangevraagd te worden.
- Tijdens de visinventarisatie zijn de (streng) beschermde vissoorten Kleine modderkruiper (tabel 2 FF-wet) en Bittervoorn (tabel 3 FF-wet / Rode Lijst status 'kwetsbaar') aangetroffen binnen het plangebied. Wanneer er sloten gedempt worden, zal schade ontstaan aan de gunstige staat van instandhouding van deze

soorten. Voor de Bittervoorn zou in dat geval een ontheffing Flora- en faunawet aangevraagd moeten worden bij het ministerie van LNV. Het is echter ook mogelijk om de ontheffingsprocedure te voorkomen door ecologie stevig in het plan te integreren waardoor schade aan beschermde soorten wordt voorkomen. Het gaat daarbij om maatregelen ten aanzien van inrichting van oevers, sloten, kade en geriefhoutbos ten einde de ecologische balans in het gebied zoveel mogelijk te behouden. Het voornemen ecologie te integreren in het plan doet ook recht aan het zorgplichtbeginsel.

Het is mogelijk om de ecologische balans in het plan te toetsen door het indienen van een formele ontheffingsaanvraag bij het ministerie van LNV. Deze kan dan leiden tot een zogenaamde 'positieve afwijzing'. Dat wil zeggen: Er treedt geen schade (meer) door het totaalplan, een ontheffing is daarom niet nodig. Deze extra toetsing aan de natuurwetgeving leidt tot juridische zekerheid en geeft adequaat antwoord aan eventuele indieners van zienswijzen.

Als er geopteerd wordt voor de route 'schade wordt voorkomen', moet het compensatiegebied volledig ingericht en functioneel zijn op het moment dat gestart wordt met de ruimtelijke ingreep. Als dit niet het geval is, vindt er overtreding van de Flora- en faunawet plaats.

- Wanneer sloten gedempt worden, dient dit te gebeuren ná de voortplantingsperiode en vóór de winterrust van vissen en amfibieën. Daarbij heeft de periode september-oktober de voorkeur. Wanneer sloten gedempt worden, wordt geadviseerd dit te doen in de richting van open water, zodat er ontsnappingsmogelijkheden zijn voor vissen en amfibieën. *Voor het dempen van sloten dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld.*
- Tijdens de inventarisatie is waargenomen dat op verschillende plaatsen in de middensloot de Rode Lijstsoort Krabbenscheer voorkomt. Mogelijk komt ook de streng beschermde libellensoort Groene glazenmaker (tabel 3 FF-wet / Bijlage IV Habitatrichtlijn / Rode Lijst status 'bedreigd'), die voor de voortplanting gebonden is aan Krabbenscheer, voor binnen het plangebied. Wanneer de middensloot gedempt wordt, dienen de Krabbenscheerplanten overgeplaatst te worden naar een geschikte locatie in de directe omgeving. *Ook dit dient te worden vastgelegd in het ecologisch werkprotocol.*

5.2 Algemene Zorgplicht

Voor alle planten- en diersoorten geldt de algemene zorgplicht die is opgenomen in artikel 2 van de Flora- en faunawet. Deze bepaalt dat een ieder die weet dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen voor flora en/of fauna kan hebben, verplicht is om maatregelen te nemen (voor zover redelijkerwijs kan worden gevraagd) die deze negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken.

6 Bronnen

Geraadpleegde literatuur

1. ANWB, *Topografische Atlas Zuid-Holland 1:25.000*, 2004.
2. Dienst landelijk gebied, *Handreiking Flora- en faunawet* oktober 2006
3. Ministerie van Landbouw, natuurbeheer en voedselkwaliteit, *Rode Lijsten*, Den Haag, 2004
4. Gegevensautoriteit Natuur, Netwerk Groene Bureaus, *Het protocol voor vleermuisinventarisaties*, Zoogdiervereniging VZZ. 2 april 2009
5. Provincie Zuid-Holland, *Ecologische verbindingzones in Zuid-Holland, Aanwijzingen voor inrichting en beheer*, 1998.
6. Landschapsbeheer Zuid-Holland, Quick scan van beschermde flora en fauna planlocatie Molenaarsgraaf, gemeente Graafstroom, Rapportnummer F&F 2005.06, september 2005

Geraadpleegde internetsites:

7. www.minInv.nl
8. www.ravon.nl
9. www.vleermuis.net
10. www.zuid-holland.nl
11. www.waarneming.nl

Watersnip Advies

Advies voor ecologie, landschap, water en recreatie

's-Gravenbroekseweg 154
2811 GK Reeuwijk
+ 31 (0)182-395460
www.watersnip.info
advies@watersnip.info

